

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT**VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.**

A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadóhivatal:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám alatt a könyvnyomdában. — Ide intézendők a kiadóhivatali előfizetés, hirdetésnyel, nyilttér és egyéb felszólalás.

Ismeretlen kéztől és névtelenül érkező közleményeket nem adunk ki.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petítor térfogata 15 fillér. Többeszi hirdetésnél árkedezmény. Nyilttér-sora 50 fill.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legezelszerűben postautalványon eszközölhető. Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Közgazdaságunk az 1908. évben.

Az 1907-dik esztendő főleg az Ausztriával való gazdasági vonatkozásaink rendezésének és a magyar érdekek e keretben való megvédésének volt szentelve és a kormány csak éppen hogy hozzáfoghatott a nagyobb szociális és közgazdasági alkotásokhoz. A földmivelségi tárca két ilyen nagy alkotása, az új gazdasági eselédttörvény és a gazdasági munkálakásokról szóló törvény az 1908. évben már csak a végrehajtás szempontjából foglalkoztatta a kormányt és törvényhozást. 1908. évben az elég gyenge aratás zavartalanul folyt le és a kormány nagyobb hatálylyal foghatott hozzá a szociális féktelenkedés illő korlátok közé való szorításához. A helyzetet legjobban illusztrálja az, hogy az új gazdasági eselédttörvény végrehajtása esendesen, zavartalanul folyt. A munkálakások építése pedig nagy lendületet vett az egész országban és már az első esztendőben tízezer munkás ház építése indult meg. Az ország egész lakosságát véve figyelembe, ez nem nagy szám. De minden esetre jellemző e szociális intézkedés közgazdasági hatásait illetőleg, hogy több mint tíz millió korona érték kerül ily módon az előbb teljesen vagyontalanok kezére. Nem változtat a dolog jelentőségén, hogy ez összegnek igen nagy része még tartozásképpen áll fenn. Mert a tízezer munkás család olyan pénzzel törlészi a tartozását, tehát gyarapítja a saját vagyonát, a melyet eddig vagyonának legkisebb gyarapodása nélkül használt el, vagyis bérben fizetett.

A múlt év törvényalkotásai között időrendben mindenekelőtt az állattenyésztés fejlesztéséről szóló törvényt kell megemlítenünk, melynek folytán négyszázezer korona fog évenként szolgálni a kisbirtokosok állattenyésztésének tenyészanyag beszerzésénél való segítség és kiadóbb állatdíjazások útján való támogatására. Ötvenezer korona arra fog szolgálni, hogy a magyar birtokosok kezén levő havasi legelőterületek megjavítását, kellő berendezését megkönnyítse, s hogy egyáltalán az okszerű havasi gazdálkodás meghonosíttassék. Évi háromszázezer korona arra fog szol-

gálni, hogy az ez összegből nyerendő támogatással egyes községek legelőterületeket szerezhessenek, de főleg, hogy a már meglevő vagy megszerzett legelőterületeket gazdaságilag jókarba hozzák és ilyenül fenn is tartásák.

Második helyen az erdélyi birtokrendezés reformját kell említenünk, amelynek folytán az eddigi káros visszaélések megszűnnek. Ki van zárva, hogy egyes üzterek a tagosítatlan részjegyek összevásárlásával a kisbirtokosok rovására a tagosítások útján nagy birtokokra tehessenek szert és az is, hogy a közös használatra rendelt területek, mint a legelők és erdők feldaraboltásának és a kisbirtokosok használatából elvonásának. A gazdasági szempontok a birtokrendezési ügyekben kellő befolyást nyertek és a birtokrendezés gazdasági céljai akképpen biztossítottak, hogy a birtokrendezés egy állandó szakbizottság felügyelete alatt történik, melyben a gazdasági szakférfiaknak kellő szavuk van.

A harmadik nagy alkotása a földmivelségnek az új bortörvény volt, a melyet bár nagyon beható előzetes tanácskozások útján, de azután annál gyorsabban intézett el a törvényhozás. E törvény közgazdasági hatása első sorban hegyi esemegeboraink javuló értékesítésében fog nyilvánulni és abban, hogy a szőlősgazda a hamisítások versenytől való félelem nélkül csinálhatja meg a számítását. Nyomon fogja követni e törvényt borkereskedelmünk átalakulása, új szilárdabb és egészségesebb alapokra való helyezkedése. Van már nagyon sok jó természetű borunk, amelylyel a borkereskedelem egy a belföldön, mint különösen az elég bort nem termelő Németországban és a bort egyáltalában nem termelő britt világbirodalomban nagyon nyereséges üzleteket csinálni lehet. Ausztriával és a Németbirodalommal kötött kereskedelmi szerződéseink a magyar bort e területeken is védik a hamisításoktól. Most már elmondhatjuk, hogy szőlőinket nemesak rekonstruáltuk, de termelésüket és jövedelmességüket is biztosítottuk annyira, amint ez a törvényhozás és kormány részéről eszközölhető. A modern pincekezelés ismereteinek kiterjedt tanításával és a kiképzett

pinzemestereknek a bortermelő közönség részére való rendelkezésére bocsátásával a földmivelségi kormány boraink forgalomképességére is döntő súlyú intézkedéseket tett. Most már csak termelőink és kereskedőink további munkáján fordul meg, hogy a magyar bor termelés egyikévé váljon a földmivelség legjövendelműbb és legbiztosabb hasznát hajtó ágának.

Az új telepítési és parcellázási törvény életbeléptét az állami költségvetés azzal készítette elő, hogy telepítési célokra és a parcellázások előmozdítására tízmillió koronát irányozott elő. Érdekes jele az időknek, hogy a földmivelségi tárca pénzügyi bizottsági tárgyalása a birtokpolitikai kérdések körül forgott és hogy e kérdések uralkodtak a képviselőházi tárgyalásokban is. Most már ugyán az ország egész közvéleménye át van hatva annak fontosságától, hogy földmivelő népünk vagyonszerzési törekvéseinek előmozdítása az államnak elsőrangú érdeke és hogy az állami költségvetésnek e célra szolgáló kiadásai tulajdonképpen csak gyümölcsöző befektetések, amelyek hamarosan visszatérülnek.

A nagy nyilvánosság egyébként ugyyszólván napról-napra értesült a földmivelségi kormány egyik-egy közérdekű intézkedéséről. A sajtóban naponként megjelent hírek világos képet nyújtanak a magyar mezőgazdasági munka eredményeinek sokoldalú fejlődéséről és fejlesztéséről. Ma egy szövetkezet, másnap egy házúipari tanfolyam, harmadnap egy legelővásárlás, negyedik nap egy parcellázás, ötödik nap valamely más, főleg a kisgazdákat érdeklő intézmény támogatását vette hírül a nagy közönség. Gondja volt a földmivelségi kormánynak arra is, hogy a nyári és őszi szárazság miatt fenyegető takarmányhiány rossz hatásait lehetőleg ellensúlyozza. Támogatta tehát a rászoruló gazdák takarmányvásárlását. Az állatoknak a takarmányhiány miatt való elkötyavetyélését azzal akadályozta meg a kormány, hogy előmozdította a takarmányhiányban levő vidékekről a marhák megvásárlását olyan vidéki gazdák által, akiknek marhaállományára nagyon ráfér

TÁRCZA.**„Hoppá machen!”**

— Rajz a délvidéki svábok életéből. —
Ira: PERJÉSSY LAJOS.

Ezelőtt, ugy harmincz-harminczöt esztendővel, midőn még híre sem volt az istenverte filoxérának, mely annyira kipusztította a délvidéki szőlőket, hogy mind e mai napig sem tudta a mi vasszorgalmu és jóézelmű sváb népünk régi mennyiségében felújítani. — mondjuk, a régi jó időkben, a mi szépen haladó és fejlődő városunkban: Verseczen, igen nagy vala a fiatalság között a *virtus*.

A „*burschok*” — már mint a fiatal sváb legények — nem ismertek sem tekintélyt, sem hatalmat.

Az öregeiktől sajátították el ezen tulajdonságot, hiszen azok meg olyan pártoskodást, országgraszoló veszekedést műveltek, hogy néhai *Hertelendy*, torontálvármegyei híres főispán személyében — akit ők következetesen „*Herr Hertelendy*”-nek tituláltak — kormánybiztost kellett a nyakukra küldeni (1876-ban).

A külmönben esendes és munkás sváb népünk olyan dolgot is megeselekedett, hogy a magyar országgyűlésnek tisztán és kizárólag csak Versecz számára kellett egy törvényezikket hozni.

Azt eselekedték ugyanis a mi „*Bürgerink*,” hogy pártoskodásuk közepette — a képviselőválasztások közepedtet érezvén — megrohanták a városházukat, szétközdésvén a „*Beamtler*”-jeiket, kezükbe kaparintották a választási összes lajstromokat, széttépték és a városháza ablakából nagy örömujjongások közepette szélnek eresztették.

E kázas miatt kellett az országgyűlésnek Versecz számára új törvényezikket alkotni, — hogy a választók névsorát időn tul is összeirhassák, különben nem tudtak

volna képviselőt választani . . . és ott fent . . . kevesebben lettek volna egy mamelukkal.

Amikor a mi „*Meine Herren Ökonomen*”-jeink imigyen eselekedtenek, a fiatal sváb legények másnemű virtuskodásokban gyakorolták magukat.

Nappal is, vasárnap és ünnepnapokon, de különösen esténként, nagy csapatokban összegyűltek az utczák szögletein és ordítózva, trágár nótákat bömbölve, inzultáltak minden teremtett lényt.

Nem kimélték saját papjaikat, tanítóikat, előjáróikat, sőt a saját fajtájukbeli öregebb polgárokat sem.

Különösen kitétek magukért a „*neum benszüllt*” hivatalnokokkal szemben, akiket „*Hergeloffenek*”-nek neveztek. Arról nem is akarok beszélni, hogy az uri nők, sőt a benszüllt asszonyok és leányok is estenden férfi-kíséret nélkül ki nem mertek mozdulni lakásaikból.

Hát még éjjelenként milyen élet folyt a város egyes részein. Ordító, kapukat döngető, ablakokat beverő, a házakat egész utczasorokon át bepiszkoló bandák esatagoltak és belekötöttek boldog, boldogtalanba. Történt pediglen, hogy közeledvén a katonasorozat, Temesvárról Verseczre került egy közshadseregbeli örnagy, és hogy, hogy nem, magával hozta a feleségét és két viruló szép leányát is.

Estefelé, valami látogatás után, a vendégfogadó felé igyekezett az örnagy családjával, midőn az első utczasarkon beleütköztek a „*burschok*” tömegébe.

Azok bizony egész szélességben elállották a járdát. Nem tértek ki, és midőn az örnagy keményen rájuk rívalt, röhögések közepette egy pillanat alatt lelékdösték az örnagyot, a feleségét és a leányokat az utca sarába, közben biztatgatták egymást, hogy: „*Hoppá machen!*”

Amikor az öreg örnagy kardot rántott, egyszerre szétbontak, mint a csókák.

Az öreg katona toporzékolt. . . Policzáj után kiabált . . . mintha bizony az az egypár városi hajdu akkortájtban mert volna az utczán mutatkozni.

Ez csak a kezdet volt. A másik utczasarkon ismétlődött ez a dolog. Ismétlődött a „*Hoppá machen!*”

Egy nagy csapat bursch az utca közepén levő feneketlen sár által védve ez párhuzamosan haladt az örnagyékkal.

Durva, erkölestelen szavakkal illették a hölgyeket és az örnagyot, majd rágyújtottak híres nótájukra:

„Ámol isz kámol . . .
Zwámol isz ámol . . . stb.”

Közben változatosság kedvéért felkaptak egy-egy síros göröngyöt és jól megbombázták a védtelen, kicsi társaságot.

Az örnagy a sártengeren át kivont karddal rohant utánuk, de azoknak jobb lábuk volt. A bombázás meg akkor kezdődött csak igazán!

— „*Hoppá machen!*” Des isz a teine Hetz!

— Lasze dich nicht *Teichmayer!*

— Lasze dich nicht *Ganzhuber!*

— Drauf löosz *Kurcz!* hangzott mindenfelé a biztatás.

Az örnagy jól megjegyezte magának a neveket.

Amint a családját a vendéglőben elhelyezte, rohant a rendőrségre, feljelentést teendő bizonyos *Teichmayer*, *Ganzhuber* és *Kurcz* burschok ellen.

Ott persze nem talált egy teremtett lelket sem, akinek a panaszát előadhatta volna.

A kapu alatt áldogáló hajduval meg beszélni sem tudott, mert az meg nem értett más nyelven, csak szerbül. Másnap felvirradt a sorozás napja.

Az örnagy morózus arczzal jelent meg és foglalta el a helyét!

Előzőleg már panaszkodott a főispánnál, polgármesternél, rendőrkapitánynál stb.

Azok csak a vállukat vonogatták!

— Hát melyik *Teichmayer*, vagy *Ganzhuber* vagy *Kurcz* volt?!!

**Dr. VAJDA GÉZA szemorvos
szemgyógyintézete**

Miskolcson, a „sanatorium és vizgyógyintézet”
felső épületében. — Telephon 221.
Rendelés hétköznap d. e. 11 órakor és d. n. 3 órakor. 2-13

Kiadó üzlethelyiség.

Kossuth-utca 1. szám alatt a jelenlegi Császár Pál-féle kenyérfőzlet kiadó. — Értekezhetni az ugyanott lakó **Kern Adolf** tulajdonossal az emeleten. 3-*

Kiadó üzlethelyiség!

Tisztelettel adom közhírré, hogy a **Kern Adolfné** urnó tulajdonát képező **Kossuth-utca 1. számú** házban levő és tulajdonomban álló kenyérfőzlet **nem kiadó!** amennyiben bérelti szerződés, amely Kern Adolfné urnóval kötött, csak az **1912. évben jár le**, s így, míg ez ügyben az illetékes hatóság végérvényesen nem dönt, az üzlethelyiség nem lehet **kiadó!** A nagyérdemű közönségnek irányomban mindezeidig tanusított szíves jóindulatáért továbbra is eszedezem. — Rimaszombat, január 8. 1-2

Tisztelettel: **CSÁSZÁR PÁL.**

Kiadó üzlethelyiségek

A **Kossuth Lajos-utca 19. számú Hollós-féle** emeletes házban levő üzlethelyiségek két nagy raktárral azonnal bérebe vehetők; — sőt **az egész ház eladó.** — Bérelni, esetleg venni szándékozók forduljanak **ö.zv. Hollós József**- vagy **id. Rábely Miklós** könyvnyomdászhoz. 2-*

Bérbeadó földbirtok.

A rimaszombati takarékpénztár tulajdonát tevő **pusztazabzói birtok 1909. évi márczius hó 1-től** hasznobérbe kiadó, esetleg eladó. — Zárt írásbeli ajánlatok adhatók folyó 1909. évi február hó 15-ig **MOLNÁR JÓZSEF** intézeti ügyészhez **Rimaszombatban**, ugyan ő ad előleges felvilágosítást is. 1-2

Más üzlet átvétele miatt Lőcsén

egy jólmenő **czukraszda** teljes berendezéssel együtt szabad kézből azonnal eladó. Bővebb felvilágosítás kapható a **kiadóhivatalban.** 1-2

Benkó János

Gömörvármegye legrégebb és legnagyobb **butortelege,** valamint **temetkezési vállalata** Rimaszombat, Kossuth-u. és Kmetty-utca sarok.

Ajánlja óriási készlettel bíró butortelegét a n. é. közönség jóakarata figyelmébe; divatos nappali és hálószoba berendezések, menasszonyi kelengye és egyéb más butorzatok a legnagyobb választékban mérsékelt áron kaphatók. Temetkezési vállalatom szintén ajánlom a n. é. közönség figyelmébe. Ajánlkozom bármínó egyszerű temetéstől a legdíszesebb temetéseknek a teljes elrendezéséig.

Ézlettemmel kapcsolatban igen nagy és választékos raktárt tartok fenn a legújabb szerkezetű és legkiválóbb zenélő és beszéző **gramofonokból** és a hozzávaló mindenféle egy és kétoldalas **gramofon-lemezekből** Gramofonjaim a technika legújabb vívmányai; a lemezek pedig a leg híresebb művészek és zeneszerzők énekeit és zenekötéseit foglalják magukban. Ezen, ma már általános közkeveltségnek örvendő zeneszerzők igen alkalmasak karácsonyi és újévi ajándéknak, a melyből raktáramban nagy választék van és azok jutányos áron, sőt részletfizetésre is megszerezhető.

A n. é. közönség figyelmét tisztelettel hívom fel üzletre és kérem jóakarata pártfogását. Rimaszombat, 1908. november hó.

Ö.zv. Benkó Jánosné, tulajdonos.

FÜRDŐMEGNYITÁS!

Alulírott tisztelettel hozza a nagyérdemű közönség tudomására, hogy a legnagyobb kényelemmel berendezett

GÖZ- és KÁDFÜRDŐJÉT

megnyitotta. **Fürdési idő férfiaknak:** Kedden d. e. és pénteken délutánt kivéve minden nap 6—6 óráig.

Nőknek: Kedden d. e. 6—1 óráig Pénteken d. n. 2—6 óráig.

Jegyek a fürdőpénztárnál válthatók. 3-*

Varga Lajos, fürdőtulajdonos.

Asztalos-, ácsmesterek- és vállalkozók figyelmébe!

Van szerencsém szíves tudomásukra hozni, hogy a mai napon Dobsinán

épületfakereskedést

nyitottam, a hol mindennemű famínőségéből nagy készletem van és ugy nagyban, mint kicsinyben áruimat elárusítom.

A midőn a t. Cz. vevőközönséget a legjobb kiszolgálásról biztosíthatom, kérve még szíves pártfogásukat.

Dobsinán, 1909. év január havában.

Zuacskó Endre, fakereskedő és vállalkozó.

A t. utazó közönséghez!

Rimaszombatban, a „TOMPA“-szállodában

egy szoba fűtés, világítással és egy ágygyal 2 kor.; ugyanez két ágygyal 4 korona. Hónapos szobák kaphatók megegyezés szerint teljes ellátással is.

Elfogad **havi előfizetőket** benti és kinti étkezésre.

Ajánlja továbbá kitünő minőségű **szentendrei** és **ajnácskői** új borait, literenként 32 krajczárért.

Naponta friss esapolású **maláta-sör,** egy pohár 10 kr.

Szíves pártfogásút kéri az utazó és szórakozni kívánó közönségtől:

GEDE ISTVÁN, vendéglős.

Meghívó.

A „Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank Részvény-Társaság” II-ik évi rendes közgyűlését

1909. január hó 20-án (szerdán) d. e. 10 órakor tartja meg saját helyiségében, melyre a t. részvényesek ezennel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés előterjesztése és tárgyalása.
2. Felügyelő-bizottsági jelentés előterjesztése és ennek alapján a felmentvény megadása.
3. Az 1908. évi zárszámadás és mérleg felülvizsgálása.
4. Az 1908. évi tiszta nyereség feletti rendelkezés.
5. Felügyelő-bizottság választása.
6. Alapszabályszerűleg beadott indítványok tárgyalása.

Rimaszombat, 1909. január hó 6-án.

Igazgatóság.

Az eredeti zárszámadások a közgyűlés napjáig délelőtt 9 és 12 órák között az intézet helyiségében megtekinthetők.

Mérleg-számla 1908. december hó 31-én.

Tartozik			Követel		
	korona	f		korona	f
10. Pénztár számlának	27187	52	1. Alaptőke számlának	200000	—
5. Jelzálog számlának	131674	63	12. Tartaléktőke számlának	9496	20
6-13. Váltó számlának	694525	77	2. Betét számlának	626798	18
3. Folyó számlának	128648	07	26. Viszontleszámitolt váltó-száml.	205323	28
21. Értékpapír számlának	462	50	7. Átmeneti kamat-számlának	8978	24
500 k. n. é. koronajáradék	—	—	19. Tőkekamatadó számlának	1155	59
17. Kézizálog számlának	4285	—	22. Veszteség-nyereség számlának	19118	92
15. Butor számlának 255443 kor.	—	—	Nyeremény áthozat az 1907.	—	—
5% leírásért. 12770 kor.	2426	73	évről 129463 kor.	—	—
4. Ingatlanok száml.	81660	19	1908. évi tiszta	—	—
			nyereség 1782429 kor.	—	—
			Összesen :	1070870	41
			Összesen :	1070870	41

Rimaszombat, 1908. december hó 31-én.

Zeidner Bernát s. k. pénztáros, Süteő István s. k. elnök, Braun Zsigmond s. k. vezérigazgató, Móldvai Bertalan s. k. főkönyvelő, Batta György s. k., Biess Elemér s. k., Neumann Manó s. k., Pollák Márkus s. k., Reinitz Zsigmond s. k., Dr. Stern Jakab s. k., ifj. Takács Dániel s. k. igazgatósági tagok.

Jelen mérleg-számlát megvizsgáltuk, helyesnek találtuk.

Kohn József s. k. f. biz. elnök, Braun Jenő s. k., Deutsch Adolf s. k., Dr. Seidner Mór s. k. f. bizottsági tagok.

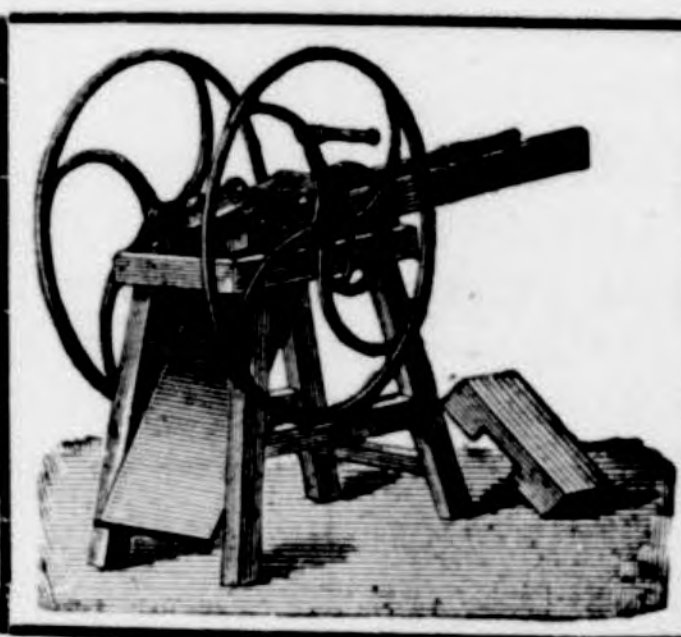
FLEISCHER és TÁRSA

gazdasági gépgyára és vasöntődéje Kassán, Vám-utca 11. sz. alatt.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel-tartásával czélszerűen s gondosan gyártott jöhimű gépeit, nevezetesen: **Szecsavágókat,** kézi- vagy járgányhajtásra. — **Répavágókat** és **tengeri mor-olókat.** — **Olajsajtolókat** és **olajmag-pörkölőket.** — **Olajmag-zúzókat.** — továbbá **órló** és **daráló malmokat.**

Progress-tisztító gépeket, liszt-osztályozó hengereket, **szivattyúkat,** **gözgepeket,** **gözkazánokat,**

malom- és szeszgyár-berendezéseket stb.

Gépeink, eszközeink és egyéb **gyártmányainkat** készletben tartjuk gyárunkban. Gazdasági gépeink **képes-**, valamint öntődéni gyártmányai **árjegyzékét** kívánatra bérmentve küldjük.